

Verlag bijeenkomst omgevingsvisie kleine kernen 5 maart 2020 Bunne, Bunnerveen, Donderen en Winde

Opening, welkom en toelichting

Delia Nijdam opent de bijeenkomst en heet iedereen van harte welkom.

Na een korte film over de omgevingsvisie geeft Rob van Vliet een toelichting. Hij legt uit wat de omgevingsvisie inhoudt en geeft een toelichting op de gespreksonderwerpen. De gemeente is wettelijk verplicht een omgevingsvisie vast te stellen.

In welke vorm mag iedere gemeente zelf bepalen.

De gemeente wil de inwoners betrekken bij de totstandkoming van de omgevingsvisie.

Hier toe is het volgende gebeurd of ingepland:

- Enquête leefbaarheid
Vanavond worden de uitkomsten gepresenteerd;
- In gesprek gaan met de inwoners
In de grote kernen heeft een drietal goed bezochte bijeenkomsten plaatsgevonden. Vandaag start het eerste overleg met de kleine kernen, in totaal 7 avonden;
- U vindt informatie en gespreksverslagen
op de website www.typischtyenaarlo.nl

De aanwezigen geven aan welke punten zij belangrijk vinden om over te spreken.

Hoog in het vaandel staan duurzaamheid, leefbare dorpen, een vitaal-inclusieve zorgzame samenleving.

Deze punten komen allemaal terug op de agenda.

Duurzaamheid

Toelichting:

We moeten van het aardgas af en woningen verduurzamen.

We zoeken ruimte voor grootschalige energieopwekking en hoe doen we dat dan.

Hoe kijkt u hiertegen aan?

De opvattingen:

- Het is duidelijk dat er een verandering op komst is die zijn weerslag krijgt op de omgeving/het landschap. Wel graag op de beste manier.
- De dorpen kennen veelal oudere woningen, deze kunnen niet zomaar van het aardgas af. Om deze energieneutraal (neutraler) te maken betekent dit een forse investering. Start vooral eerst met betere isolatie. Oftewel doe het in de juiste volgorde;
- Voor zonnecollectoren en warmtepompen is veel capaciteit nodig waardoor verzwaring van het elektriciteitsnet noodzakelijk is. Aanpassing – verzwaring van het elektriciteitsnet is kostbaar;

- Waterstof lijkt een goed alternatief. Biedt ook mogelijkheid voor opslag zodat in de zomer geoogst kan worden en in de winter gebruikt. Maak gebruik van de huidige infrastructuur van het gasnet, dat is ook duurzaam;
- *Warmtepompen:*
  - Zijn er subsidiemogelijkheden?
  - Sommige warmtepompen – goedkopere – hebben nog veel CO2 uitstoot;
- Bunne heeft een “werkgroep energie”.
Onderwerpen op de agenda: windmolens, zonnepanelen, isolatie, elektrische laadpaal.
Werkgroep Bunne stelt voor samen te werken met andere dorpen;
- Het zou goed zijn als mensen zich meer focussen op minder energieverbruik, dit kan onder andere door isolatie;
- Wat doet de gemeente om bij te dragen c.q. subsidies te verstrekken in het geval van energiebesparende maatregelen voor de woning? Bij maatregelen vanuit de overheid zijn vaak 2/3 maatregelen nodig om voor subsidie in aanmerking te komen;
- Geef goede voorlichting en maak mensen bewust van hun energiegebruik en de noodzaak energieneutraal te worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan elektriciteit gebruiken wanneer de zon schijnt.
Betrek de jeugd hierbij;
- Als je iets nieuws gaat bouwen, zorg dan dat het goed is. Niet alleen woningen, maar ook (overheids-)gebouwen.
- Plaats zonnepanelen op daken en niet op de grond.
Reactie: onderzoek wees uit dat ook bij zonnepanelen op alle grote daken, dit niet voldoende energie oplevert. Voor de industrieterreinen in de gemeente Tynaarlo is berekend hoeveel potentieel er is. De uitkomst is relatief laag, te weten 15%. Veel daken zijn ook niet berekend op een groot aantal zonnepanelen;
- *Energieparken:*
  - Men verwacht veel weerstand, in verband met aantasting van het landschap en cultuurgrond.
Bij voorkeur realiseren bij het vliegveld Eelde/snelwegen/spoorbaan/asfalt;
  - Energiepark kan ook een mix zijn van zowel zonnepanelen als windmolens;
  - Energiepark vergt onderhoud;
  - Inwoners zijn zich ervan bewust dat parken voor energieopwekking en -opslag nodig zijn. De centrale overheid heeft een landelijke doelstelling. Een deel daarvan moet op land gerealiseerd worden. De provincie Drenthe heeft gevraagd welke bijdrage de gemeente Tynaarlo kan leveren;
  - Zorg voor inpassing in het landschap;
  - Crowdfunding kan interessant zijn om een groot park te realiseren. Er is een bepaalde grootte nodig om aan te kunnen sluiten op de hoofdaansluiting.
  - Realisatie zodanig dat het de minste pijn oplevert.
  - Zorg voor een back-up voor de periodes dat geen gebruik gemaakt kan worden van de zon of wind.
- Andere vormen van energie zoals geothermie en getijdenenergie is in onze regio niet aan de orde;
- Hou rekening met het waterprobleem. Er is meer waterberging nodig. Combineer dit met zonnepanelen, die op wateroppervlakte meer energie opleveren. Zo zijn minder hectares nodig en is het landschappelijk beter inpasbaar. Bijvoorbeeld Masloot – beekdalgebied;

- Een uitdaging om als dorp energieneutraal te worden? Trek als overheid samen op met inwoners, leg verantwoordelijkheid bij het dorp en laat het dorp zelf keuzes maken. Op deze manier verwacht men draagvlak.
Al vraagt men zich af of men iedereen kan enthousiasmeren.
Men staat ervoor open om in contact gebracht te worden met een dorp buiten onze gemeente dat dit op deze wijze heeft opgepakt;
- Maak gebruik van de Energiewerkgroep in Bunne! Trek gezamenlijk op.

Samenvattend:

Het is duidelijk dat er iets moet gebeuren. De gemeente neemt het voortouw. De oproep is: betrek inwoners erbij en leg daar ook verantwoordelijkheid neer. Zo creëer je draagvlak.

Natuur en landschap

Toelichting:

Omgeving, natuur en landschap binnen onze gemeente is van hoge kwaliteit. We moeten rekening houden met de verdrogingsproblematiek. Feit is dat we nattere zomers hebben. Dat de kwaliteit van de natuur achteruitgaat – er is minder biodiversiteit. Welke oplossingen zouden hiervoor zijn die ook in het landschap inpasbaar zijn?

De opvattingen:

- Waterberging met zonnepanelen is een optie;
- *Biodiversiteit*
Bunne-Winde heeft met Het Drentse Landschap een project “biodiversiteit” gedaan. Bloemrijke akkers en oude erven zijn in ere hersteld en er zijn nestkastjes en uilenkastjes verstrekt. Het project is goed verlopen. Mensen moesten zelf actie nemen en dat gebeurde.
De belangenvereniging Donderen heeft hierover al info bij Bunne, Taarlo en Zeegse ingewonnen. Ook vonden inmiddels verkennende gesprekken plaats met Het Drentse Landschap. Het Drentse Landschap is uitgenodigd voor hun algemene ledenvergadering. Er zijn inmiddels acties bedacht waarbij ook kinderen betrokken worden.
Conclusie: Donderen zet al stappen op dit gebied;
- *Snoei beleid*
Gemeente: Laat een deel van het snoeiafval liggen! Laat ze in de singels liggen als schuilplaats voor dieren.
Laat in je eigen tuin in de winter het blad liggen.
Vogels en dieren hebben bomen en struiken nodig en bloemrijke akkers;
- *Bodemgezondheid*
Ervaringsdeskundige: In de praktijk blijkt dat er nog niet voldoende kennis is voor de sector om een goed bloemenmengsel samen te stellen. De Europese wetgeving maakt het ook niet makkelijker. Binnen de landbouw zijn er eisen voor gewassen/percentages/flora/fauna.
Zorg voor een mengsel dat werkbaar is en zorg voor continuïteit, ook financieel - dit is nu niet structureel geborgd.
In Zeijen is de agrarische natuurvereniging bezig met bloemrijke akkerranden, informeer naar de ervaringen.

Samenvattend:

De natuurontwikkeling is prima. Er is voldoende animo om zaken op te pakken waar dat kan.

Samen leven en Wonen

Toelichting:

Feit is dat we te maken hebben met een sterke vergrijzing. Uiteindelijk is vaak de woning en de tuin te groot. Uit de enquête blijkt dat u graag in uw dorp blijft wonen. Hoe kunt u gezond oud worden in uw dorp en hoe blijft het ook aantrekkelijk voor jongeren. Wat is hiervoor nodig?

De opvattingen:

- Meerdere mensen hebben op dit moment een te groot huis. Maak het mogelijk dat huizen – of schuren – zo verbouwd mogen worden dat er twee huishoudens in kunnen wonen. Dit heeft zowel voordelen voor ouderen die wat kleiner willen, als voor starters die op deze manier een meer betaalbare woning kunnen kopen/huren. Meer mensen kunnen op deze manier in het dorp blijven wonen. Hier zou een minimum aantal m² per woning aan gekoppeld kunnen worden;

Volgens inwoners werkt de gemeente hier niet aan mee – ondanks de kruimelregeling.

Kruimelregeling:

Wet BOR = Vergunning binnen bestemmingsplan / als overbrugging tot een nieuw bestemmingsplan.

De gemeente Tynaarlo werkt hier in bepaalde gevallen aan mee. Het beleid van de gemeente is o.a. dat de woning aan de weg/openbaar gebied moet liggen – in verband met de veiligheid;

- Jongeren willen ook graag huisvesting in de dorpen. Dit is veelal niet mogelijk – het zou fijn zijn als de gemeente hierin faciliteert door bijvoorbeeld soepeler om te gaan met het splitsen van woningen;
- Inwoners willen graag dat mensen uit eigen dorp/omgeving hier blijven/komen wonen – dit kun je echter wettelijk niet afdwingen.

Samenvattend:

Inwoners willen graag dat het makkelijker wordt om huizen te splitsen . Met zowel kansen voor ouderen als jongeren.

Mobiliteit/bereikbaarheid

Toelichting:

Dit gaat met name over de bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Hoe kan dit worden verbeterd? En wat voor rol speelt nieuwe technologie hierbij?

De opvattingen:

- Fietsroute Donderen – Eelde heeft verbetering. Vanuit het buitengebied naar Vries is geen straatverlichting. Men vindt dit wel wenselijk en licht dit toe met een aantal voorbeelden. Tegelijkertijd zijn er geluiden van mensen die het juist donkerder willen;
- Plaats hier lantarenpalen met een sensor, alleen dán licht wanneer het nodig is of plaats verlichting op de kruispunten;

- Handhaving Norgeweg heeft verbetering. Het fietspad wordt door auto's gebruikt. Er staat namelijk geen verkeersbord dat het een fietspad is. Hierop actie nemen;
- Er is op dit moment openbaar vervoer naar Groningen vanuit Donderen. Het aantal ritten is beperkt – drie keer in de ochtend en drie keer in de middag. Inwoners zijn hierdoor veelal aangewezen op vervoer met de auto. Zij zijn hieraan gewend en iedereen regelt dit zelf;
- OV-bureau kan faciliteren in het beschikbaar stellen van een dorpsbus of taxihub die je naar het dichtstbijzijnde vervoersknooppunt brengt;
- De gemeente is op dit moment bezig een document op te stellen om het openbaar vervoer inzichtelijk te maken. De dorpsverenigingen zullen op termijn dit document ontvangen;
- In Donderen vindt onderzoek plaats naar het gebruik van een deelauto.

Samenvattend:

*De veiligheid van fietspaden en verlichting vindt men belangrijk.
En het zou fijn zijn als het OV behouden kan blijven.*

Economie/voorzieningen

Toelichting:

Binnen de gemeente Tynaarlo is een groot aantal ZZP'ers. Zijn hiervoor voldoende faciliteiten? Recreatie en toerisme: moet er meer gebeuren om recreanten en toeristen naar uw dorpen te laten komen?

De opvattingen:

- Een goed mobiel bereik – dat er nu niet overal is – is een voorwaarde om als ZZP'er te kunnen werken;
- Donderen heeft inmiddels glasvezel;
- Voorzieningen zijn er niet, maar dit is ook geen probleem. Wanneer je voor wonen in een klein dorp kiest is dit de consequentie. Men is gewend om elders inkoop te doen of maakt gebruik van bezorgservices;
- Het is wel belangrijk dat er een plek is om elkaar te ontmoeten. Dit geldt voor zowel ouderen als jongeren. De dorpen hebben op dit moment zo'n voorziening beschikbaar;
- Mensen die in dit soort dorpen wonen zijn vaak initiatiefrijk, zelfredzaam en actief.

Samenvattend:

*Dat er geen voorzieningen zijn in de dorpen is geen probleem.
Een ontmoetingsplek is wel belangrijk voor de leefbaarheid.*

Afsluiting

Delia dankt een ieder voor de aanwezigheid en inbreng.

Het verslag van dit overleg plaatsen we op de website www.typischdynaarlo.nl en zal door Renate aan het GBOT worden gestuurd.

De informatie die u vanavond heeft gegeven gebruiken we als input voor de omgevingsvisie.

Uiteindelijk zullen er integrale afwegingen gemaakt worden, die leiden tot de omgevingsvisie. De gesprekken met de kleine kernen vinden plaats tot medio april.

De aanwezigen vonden het ook fijn om met de gemeente in gesprek te gaan.

Corrie Bos
9-3-2020

